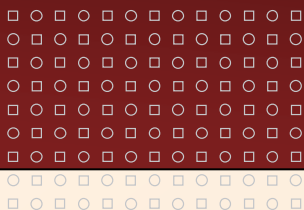

MASARYKOVA UNIVERZITA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Bankovní účetnictví

ČÚS PRO BANKY

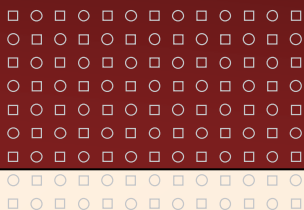
ČESKÉ ÚČETNÍ STANDARDY

- Jedná se o základní postupy účtování, které jsou definovány pro jednotlivé typy účetních jednotek

ČESKÉ ÚČETNÍ STANDARDY

Číslo	Název
101	Účty a zásady účtování na účtech, vnitropodnikové účetnictví
102	Otevírání a uzavírání účetních knih, účetní závěrka
103	Zásady pro účtování nákladů a výnosů a pro jejich časové rozlišování
104	Použití způsobů oceňování - zrušen
105	Kurzové rozdíly
106	Opravné položky
107	Rezervy
108	Cenné papíry
109	Účasti s podstatným a rozhodujícím vlivem
110	Deriváty
111	Cenné papíry a deriváty pro klienty
112	Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek
113	Daň z příjmu a daň z přidané hodnoty
114	Inventarizační rozdíly
115	Konsolidace

Český účetní standard pro banky č. 101

Účty a zásady účtování na účtech, vnitropodnikové účetnictví

ČESKÝ ÚČETNÍ STANDARD PRO BANKY Č. 101

- Pojednává o:
 - Vytváření syntetických a analytických účtů
 - Okamžiku uskutečnění účetního případu
 - Vnitropodnikovém účetnictví

ÚČTY A ZÁSADY ÚČTOVÁNÍ NA ÚČTECH, VNITROPODNIKOVÉ ÚČETNICTVÍ

- Účetní jednotka zřizuje účty dle §14 Zákona o účetnictví a §66 Vyhlášky č. 501/2002 (tyto pojednávají o směrné účtové osnově a účtovém rozvrhu)
- V rámci účtových skupin směrné účtové osnovy vytvářejí účetní jednotky syntetické účty.
- Tvorbou analytických účtů zajišťují účetní jednotky členění syntetických účtů podle potřeb účetní závěrky, požadavků právních předpisů, požadavků externích uživatelů popřípadě dalších potřeb účetní jednotky

ÚČTY A ZÁSADY ÚČTOVÁNÍ NA ÚČTECH, VNITROPODNIKOVÉ ÚČETNICTVÍ

- Okamžik uskutečnění účetního případu
 - Účetní případy musí být zaúčtovány v den, ve kterém se uskutečnily
 - Okamžikem uskutečnění účetního případu je zejména:
 - Den výplaty nebo převzetí oběživa
 - Den nákupu nebo prodeje valut, deviz, příp. CP
 - Den provedení platby, příp. inkasa z účtu klienta
 - Den příkazu korespondenta k provedení platby
 - Den zúčtování příkazů banky s clearingovým centrem ČNB
 - Den připsaní (valuty) prostředků dle zprávy došlé od korespondenta banky (zpráva v systému SWIFT, avízo banky, převzaté médium, výpis z účtu, jiné dokumenty)

ÚČTY A ZÁSADY ÚČTOVÁNÍ NA ÚČTECH, VNITROPODNIKOVÉ ÚČETNICTVÍ

- Okamžikem uskutečnění účetního případu je zejména:
 - Den sjednání a den vypořádání spotových obchodů (účetní jednotka zvolí, zda pro spotové obchody použije účtování dle dne obchodu nebo dne vypořádání a zvolený způsob důsledně dodržuje v rámci každé skupiny)
 - Den sjednání a den vypořádání obchodu s deriváty
 - Den vydání nebo převzetí záruky či úvěrového příslibu
 - Den převzetí hodnot do úschovy

ÚČTY A ZÁSADY ÚČTOVÁNÍ NA ÚČTECH, VNITROPODNIKOVÉ ÚČETNICTVÍ

■ Okamžikem uskutečnění účetního případu je zejména:

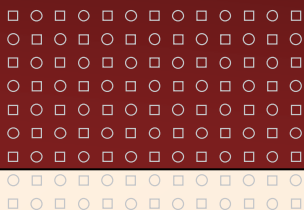
■ Den, ve kterém dojde k:

- Nabytí nebo zániku vlastnictví
- Nabytí nebo zániku práv k cizím věcem
- Ztrátě kontroly nad smluvními právy k finančnímu aktivu
- Vzniku pohledávky či závazku
- Změně nebo zániku pohledávky či závazku
- Zjištění škody, manka, schodku, přebytku
- ...

ÚČTY A ZÁSADY ÚČTOVÁNÍ NA ÚČTECH, VNITROPODNIKOVÉ ÚČETNICTVÍ

- Vnitropodnikové účetnictví - formu, organizaci a zaměření si určuje banka sama vnitřním účetním předpisem

- Jak možno organizovat vnitropodnikové účetnictví?
 - Přímo v rámci analytického členění nákladů a výnosů
 - Prostřednictvím účtů v účtových skupinách 69 a 79
 - Kombinací výše zmíněných postupů
 - V samostatném účetním okruhu v účtové třídě 8

Český účetní standard pro banky č. 102

Otevírání a uzavírání účetních knih, účetní závěrka

OTEVÍRÁNÍ A UZAVÍRÁNÍ ÚČETNÍCH KNIH, ÚČETNÍ ZÁVĚRKA

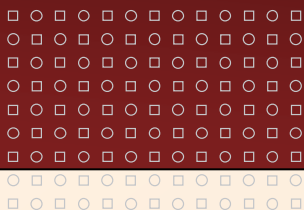
- Pojednává o:
 - Otevírání účetních knih
 - Uzavírání účetních knih a účetní závěrce

OTEVÍRÁNÍ A UZAVÍRÁNÍ ÚČETNÍCH KNIH, ÚČETNÍ ZÁVĚRKA

- Otevírání a uzavírání účetních knih se uskutečňuje v účtové skupině 58 - Závěrkové účty (nepoužijí se pouze v případě, že otevírání a uzavírání účetních knih se uskutečňuje jiným průkazným způsobem)
- Stav jednotlivých rozvahových položek vykázané na konečném účtu rozvahném musí korespondovat se stavy rozvahových položek vykázaných na počátečním účtu rozvahném dalšího účetního období

OTEVÍRÁNÍ A UZAVÍRÁNÍ ÚČETNÍCH KNIH, ÚČETNÍ ZÁVĚRKA

- Zisk (ztráta) zaúčtovaný na konečný účet rozvažný se při otevírání účtů hlavní knihy zaúčtuje ve prospěch (na vrub) účtu Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení (úč. skupina 59) a na vrub (ve prospěch) účtu počáteční účet rozvažný
- V případě změny účetních metod se případné rozdíly z těchto změn vyplývající zaúčtují jako první účetní případy běžného účetního období
- Uzavírání účetních knih obdobně jako u podnikatelských subjektů

Český účetní standard pro banky č. 103

Zásady pro účtování nákladů a výnosů a pro jejich časové rozlišování

ZÁSADY PRO ÚČTOVÁNÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ A PRO JEJICH ČASOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

- Náklady a výnosy se účtují zásadně do období, s nímž časově a věcně souvisí
- Pokud by při použití této zásady účetní jednotka nemohla podat věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví účetní jednotky, postupuje odchylně (např. účtování úroků z vybraných pohledávek po splatnosti)
- Opravy nákladů nebo výnosů minulých účetních období se účtují na účtech nákladů nebo výnosů běžného období, pokud se nejedná o opravy zásadních chyb týkajících se předchozích období, které se účtují v účtové skupině 57

ZÁSADY PRO ÚČTOVÁNÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ A PRO JEJICH ČASOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

- Přijaté náhrady vynaložených nákladů minulých účetních období se účtují do výnosů běžného účetního období
- Náklady a výdaje, které se týkají budoucích účetních období, je nutno časově rozlišit ve formě:
 - 1. nákladů příštích období (účtová skupina 35)
 - 2. výdajů příštích období (účtová skupina 35)
- Výnosy a příjmy, které se týkají budoucích účetních období, je nutno časově rozlišit ve formě:
 - 1. výnosů příštích období (účtová skupina 35)
 - 2. příjmů příštích období (účtová skupina 35)

ZÁSADY PRO ÚČTOVÁNÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ A PRO JEJICH ČASOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

- Časové rozlišení není nutno používat v případech, kdy se jedná o nevýznamné částky, kdy jejich zúčtováním do nákladů nebo do výnosů bez časového rozlišení není dotčen účel časového rozlišení a účetní jednotka tím prokazatelně nesleduje záměrnou úpravu hospodářského výsledku, nebo jde-li o pravidelně se opakující výdaje, popř. příjmy
- Účty časového rozlišení podléhají dokladové inventuře, při které se posuzuje jejich výše a odůvodněnost
- Postup při časovém rozlišení účetní jednotka upraví vnitřním předpisem a nesmí jej každoročně měnit. Ke změně může dojít jen zcela výjimečně

ZÁSADY PRO ÚČTOVÁNÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ A PRO JEJICH ČASOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

- Účetní jednotka v pozici věřitele vyúčtuje v běžném účetním období ve prospěch výnosů smluvně stanovené úroky včetně úroků z prodlení a zvýší svoji pohledávku vůči dlužníkovi
- Obdobně účetní jednotka postupuje, pokud uplatnění úroků z prodlení není smluvně podloženo, ale účetní jednotka své právo uplatnila písemnou formou
- Účetní jednotka může rozhodnout o úrocích z prodlení, že tyto úroky neuplatní nebo je promine, anebo u ohrožených pohledávek nepoužije pro úroky z prodlení akruální princip
- V případě, že účetní jednotka úroky z prodlení neuplatní nebo je promine, uvede výši takto neuplatněných nebo prominutých úroků v příloze k účetní závěrce (vliv na výši hospodářského výsledku)

ZÁSADY PRO ÚČTOVÁNÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ A PRO JEJICH ČASOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

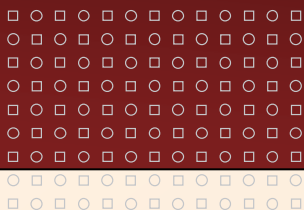
- Účetní jednotka v pozici dlužníka vyúčtuje v běžném účetním období na vrub nákladů smluvně stanovené úroky včetně úroků z prodlení a zvýší svůj závazek vůči věřiteli
- Obdobně účetní jednotka postupuje, pokud uplatnění úroků z prodlení není smluvně podloženo, ale věřitel své právo uplatnil písemnou formou

ZÁSADY PRO ÚČTOVÁNÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ A PRO JEJICH ČASOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

- Na účtech účtové skupiny 35 - Časové rozlišení, dohadné účty, uspořádací účet se při sestavování účetní závěrky účtují položky, které nelze zaúčtovat jako obvyklé pohledávky nebo závazky z důvodu jejich dohadné výše.
- Jde například o pohledávky za pojišťovnou v důsledku pojistných událostí v případech, kdy nebyla ještě poskytnuta pojistná náhrada a pojišťovna nepotvrdila do data uzavírání účetních knih konečnou výši této náhrady.
- Na dohadných účtech se rovněž účtují třetími osobami splněné a nevyúčtované dodávky, které se při uzavírání účetních knih ocení v souladu s uzavřenými smlouvami, popř. odhadem.

ZÁSADY PRO ÚČTOVÁNÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ A PRO JEJICH ČASOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

- Po doručení příslušného vyúčtování se v následujícím účetním období uvedený účetní zápis zruší a nahradí se v případě dohadných položek pasivních zápisem na účet v účtové skupině 34, např. účet Různí věřitelé a v případě dohadných položek aktivních zápisem na účet v účtové skupině 34, např. účet Různí dlužníci

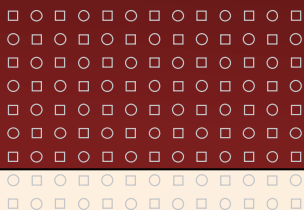
Český účetní standard pro banky č. 105

Kurzové rozdíly

KURZOVÉ ROZDÍLY

- Kurzové rozdíly vzniklé zpravidla denním přeceňováním cizoměnových aktiv a pasiv se účtují na účty nákladů nebo výnosů (účtová skupina 61, účtová skupina 71)
- Výsledkový vs rozvahový přístup
- Kurzové rozdíly vznikající z přepočtu pohledávek a závazků ze spotových operací na podrozvahových účtech jsou součástí hospodářského výsledku (61 Náklady na devizové operace, 71 Výnosy z devizových operací)
- Kromě bank a ČNB účetní jednotky o tomto přecenění účtovat nemusí

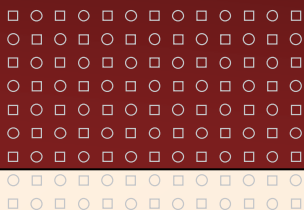
Český účetní standard pro banky č. 106

Opravné položky

OPRAVNÉ POLOŽKY

- Tvoří se k účtům majetku a jiných aktiv, které se neoceňují reálnou hodnotou nebo ekvivalencí, v případech, kdy snížení hodnoty majetku není trvalého charakteru
- Neúčtují se přímo na účty majetku, ale tvoří se na vrub účtové skupiny 65 a jejich použití se účtuje ve prospěch účtové skupiny 65 nebo 75
- Rozpuštění pro nepotřebnost se účtuje ve prospěch účtové skupiny 75
- Netvoří se:
 - Na zvýšení hodnoty aktiv
 - K aktivům oceňovaným reálnou hodnotou nebo ekvivalencí

Český účetní standard pro banky č. 107

Rezervy

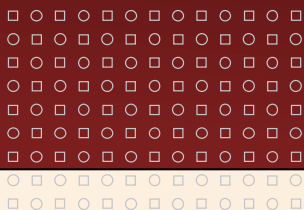

REZERVY

- Tvoří se pro případy, kdy:
 - Existuje povinnost plnit, která je výsledkem minulých událostí
 - Je pravděpodobné, že plnění nastane (pravděpodobnost vyšší než 50%) a vyžádá si odtok prostředků představujících ekonomický prospěch
 - Je možné provést přiměřeně spolehlivý odhad plnění
- Člení se podle účelu jejich použití

REZERVY

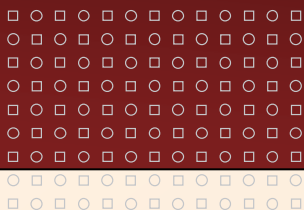
- Rezerva se tvoří na vrub nákladů v účtové skupině 65 se souvztažným zápisem ve prospěch účtu v účtové skupině 54 Rezervy
- Použití se účtuje ve prospěch výsledkových účtů se souvztažným zápisem na vrub účtu v účtové skupině 54 Rezervy.
- Je-li použití rezervy nižší než její tvorba ke stanovenému účelu, nepoužitá část rezervy se rozpustí pro nepotřebnost ve prospěch výnosů
- Standard dále upravuje případy, kdy se může tvořit rezerva na restrukturalizaci

Český účetní standard pro banky č. 108

Cenné papíry

CENNÉ PAPIRY

- CP, o kterých je účtováno v aktivech a které nejsou považovány za účasti s rozhodujícím nebo podstatným vlivem, se člení na:
 - Oceňované reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů
 - Realizovatelné
 - Držené do splatnosti
 - Dluhové cenné papíry pořízené v primárních emisích neurčené k obchodování

CENNÉ PAPIÍRY

- CP, o kterých je účtováno v závazcích, se člení na:
 - Závazky z CP oceňovaných reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů (závazek z krátkého prodeje - prodej půjčeného CP, CP přijatý v repo obchodech)
 - Emitované cenné papíry

CENNÉ PAPIRY

- CP oceňovaný reálnou hodnotou je CP splňující jednu z podmínek:
 - Je klasifikován jako cenný papír k obchodování
 - Je pořízen nebo získán za účelem prodeje nebo vypořádání v blízké budoucnosti
 - Je součástí portfolia finančních nástrojů společně řízených za účelem dosahování zisků z cenových rozdílů (krátké období)
 - Při prvotním zaúčtování je takto označen (jakýkoliv kromě účastnických CP a podílů, které nejsou veřejně obchodovány a kromě emitovaných CP)

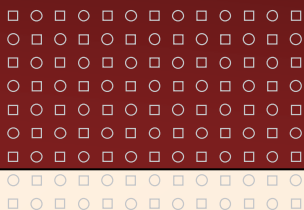
CENNÉ PAPIRY

- CP držený do splatnosti:
 - Má splatnost a účetní jednotka má úmysl a schopnost držet jej do splatnosti, není zařazen jinde
 - Není jím akcie, zatímní list, podílový list ani dluhopis, u něhož má emitent právo svolat ho za hodnotu významně nižší než je jeho naběhlá hodnota
 - Nepatří sem účasti a podíly
 - Dluhové CP pořízené v primárních emisích nejsou CP držným do splatnosti, ale oceňují se stejně

CENNÉ PAPIRY

■ Realizovatelné CP

- CP, který se účetní jednotka rozhodne takto klasifikovat a není zařazen do ostatních typů CP
- Účtuje se tu také o podílech v jiných než akciových společnostech, které nejsou účastmi (např. podíl v s.r.o., který nesplňuje charakteristiky účasti s rozhodujícím nebo podstatným vlivem)

Český účetní standard pro banky č. 109

Účasti s podstatným a rozhodujícím vlivem

ÚČASTI S PODSTATNÝM A ROZHODUJÍCÍM VLIVEM

- Účast s rozhodujícím vlivem = účast v dceřiné společnosti
- Účast s podstatným vlivem = účast v přidružené společnosti
- Rozhodujícím vliv = schopnost účetní jednotky řídit finanční a operativní politiku jiné společnosti, a tak dosahovat prospěchu z její aktivit
 - Při splnění alespoň jedné z podmínek:
 - Je většinovým společníkem
 - Disponuje většinou hlasovacích práv na základě dohody uzavřené s jiným společníkem (společníky)
 - Může prosadit jmenování, volbu nebo odvolání většiny osob, které jsou v orgánech společnosti

ÚČASTI S PODSTATNÝM A ROZHODUJÍCÍM VLIVEM

- Podstatný vliv = schopnost účetní jednotky podílet se na finanční a operativní politice jiné společnosti, ale bez schopnosti vykonávat rozhodující vliv
- Podstatný vliv
 - Přímý nebo nepřímý podíl nejméně 20% na základním kapitálu nebo hlasovacích právech jiné společnosti
 - Při menším podílu než 20% se podstatný vliv nepředpokládá, pokud není zřetelné, že existuje

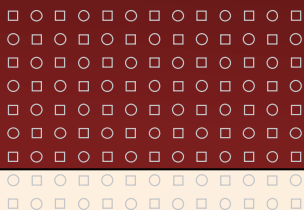
ÚČASTI S PODSTATNÝM A ROZHODUJÍCÍM VLIVEM

- Jak se projevuje podstatný vliv?
 - Zástupcem ve statutárním orgánu přidružené společnosti
 - Účastí při tvorbě politiky přidružené společnosti
 - Významnými operacemi mezi společnostmi
 - Výměnou řídicích pracovníků
 - Přístupem k podstatným technickým informacím

ÚČASTI S PODSTATNÝM A ROZHODUJÍCÍM VLIVEM

- Ocenění - pořizovací cenou nebo ekvivalencí

- Toto neplatí když:
 - Je společnost ve vyrovnacím řízení
 - Když byl na majetek společnosti prohlášen konkurz
 - Když byl zamítnut návrh na prohlášení konkurzu pro nedostatek majetku
 - Když byl konkurz zrušen, protože majetek společnosti nepostačuje k úhradě nákladů konkurzu

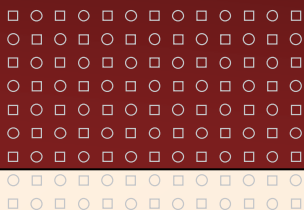
Český účetní standard pro banky č. 110

Deriváty

DERIVÁTY

- Finanční nástroj splňující současně podmínky
 - Reálná hodnota závislá na hodnotě podkladového aktiva
 - Vyžaduje malou nebo žádnou investici
 - Bude vypořádán v budoucnosti
- Členění
 - Deriváty k obchodování
 - Deriváty k zajištění
- Účtují se na rozvahových i podrozvahových účtech
 - V podrozvaze pohledávky a závazky v hodnotě podkladového aktiva
 - V rozvaze se účtuje o reálných hodnotách

Český účetní standard pro banky č. 111

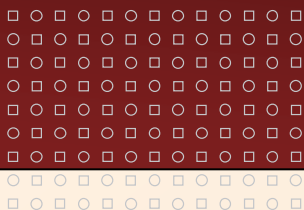
Operace s cennými papíry a deriváty pro klienty

OPERACE S CENNÝMI PAPIŘY A DERIVÁTY PRO KLIENTY

- Rozumíme zejména:
 - Obstarání koupě nebo prodeje cenného papíru
 - Obhospodařování cenného papíru
 - Úschova cenných papírů
 - Správa cenných papírů
 - Uložení cenných papírů
 - Obstarání emise cenného papíru

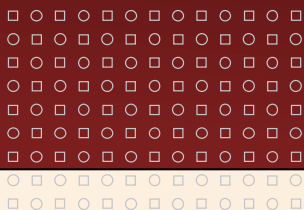
- Banka inkasuje poplatky a provize

Český účetní standard pro banky č. 112

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

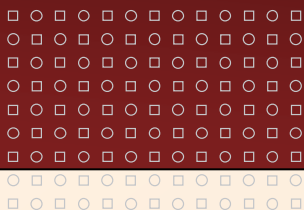

DLOUHODOBÝ HMOTNÝ a NEHMOTNÝ MAJETEK

- Použije se přiměřeně Český účetní standard pro podnikatele č. 013

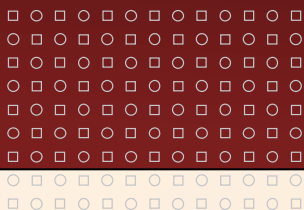

Český účetní standard pro banky č. 113

Daň z příjmu a daň z přidané hodnoty

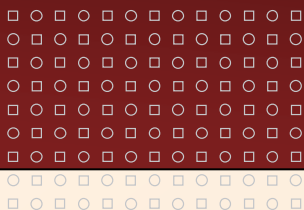
Český účetní standard pro banky č. 114

Inventarizační rozdíly

INVENTARIZAČNÍ ROZDÍLY

- Postupuje se obdobně jako u podnikatelů (v souladu s Českými účetními standardy pro podnikatele č. 007 a č. 012.
- Inventarizační rozdíly se zaúčtují do účtové skupiny 66 Jiné provozní náklady (76 Jiné provozní výnosy) s výjimkou:
 - Schodku u pokladní hotovosti, cenin, ... => pohledávka
 - Chybějících CP => účet Cenné papíry v uměřovacím řízení

Český účetní standard pro banky č. 115

Konsolidace

KONSOLIDACE

- Standard pojednává o:
 - Vymezení pojmů
 - Konsolidačních pravidlech
 - Charakteristice a etapách metody plné konsolidace
 - Charakteristice a etapách metody ekvivalence
 - Charakteristice a etapách konsolidace poměrnou metodou
 - Stanovuje obecná pravidla